

Jokahenkilön toimintaohje uhatun lähimetsän pelastamiseksi

HUOMASIMME UHAN – Huhtikuu 2019, Salo.

”Asumme metsän lähetyvillä. Olimme käyneet siellä usein kävelemässä, ja ajatelleet, että kyseessä täytyy ehkä olla ikimetsä. Alueella oli todella valtavia puita, ja muutenkin se erosi täysin ympäröivistä, varttuneistakin metsistä satumaisella luonteellaan. Vastaavaa metsää ei myöskään löytynyt muualta lähialueilta. Oli hyvin selvää, että tässä oli melko lailla luonnontilainen metsä.

Eräänä päivänä yllätykseksemme huomasimme, että kaikkialla metsässä oli erikoisesti kaadettu nuoria puita. Saimmekin kuulla naapurilta, että metsä on myyty, ja että siihen tehtäisiin avohakkuu heti juhannuksen jälkeen. Tämä oli ilmeisesti sisäpiirin tietoa, sillä meille ei kukaan muu myöhemmin hiiskunut, että mille ajankohdalle avohakkuu oli suunniteltu.

Tämä tieto sai aikaan niin sanotusti hienoisen paniikin, sillä tuntui täysin käsittämättömältä, että tuollainen metsä avohakattaisiin. Vanhoja, luonnontilaisia metsiä on äärimmäisen vähän jäljellä, etenkin Etelä-Suomessa, ja niiden säästäminen on erittäin tärkeää myöskin Suomen biodiversiteetin vaalimisen johdosta. Ryhdyimme soittelemaan ympäriinsä, ja näiden alla mainittujen toimepiteiden selviäminen ja toteuttaminen oli monen eri asiantuntijan kanssa käydyn keskustelun tulosta. Koemme, että ne on hyvä saada koottuna kaikkien ulottuville.”

1. OTIMME SELVÄÄ METSÄSTÄ

- Katsoimme palstan kokoa, sijaintia, kiinteistörajaja ja kiinteistötunnusta Maanmittauslaitoksen karttapaikasta <https://www.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka>
- Varmistimme metsänkäyttöilmoituksista, että alueella todella oli aktiivinen avohakkuusuunnitelma <https://www.metsaan.fi/karttapalvelut> (valitse ”metsänkäyttöilmoitukset”)
- Saimme kuulla naapurilta, että uusi omistaja on MTK:n Säätiö. Jos et tiedä metsän omistajaa, sitä voi kysyä Maanmittauslaitokselta (tarvitset ensin kiinteistötunnuksen, joka löytyy yllä mainitusta karttapaikka-palvelusta).
<https://www.maanmittauslaitos.fi/huoneistot-ja-kiinteistot/huoneistojen-ja-kiinteistojen-palvelut/selvita-kiinteiston-omistaja>

2. OTIMME YHTEYTTÄ METSÄNOMISTAJAAN JA VARMISTIMME HAKKUUSUUNNITELMAN

- Otimme yhteyden metsän omistajaan, joka tässä tapauksessa oli MTK:n Säätiö. Kysyimme alueen hakkuusuunnitelmasta. MTK:n Säätiön asiamies kertoi, että

hakkuuoikeudet on myyty Metsä Groupille, ja että kyseiselle alueelle tullaan tekemään avohakkuu.

3. INFORMOIMME METSÄNOMISTAJAA LUONTOARVOISTA

- Kerroimme MTK:n Säätiön asiamiehelle, että alueella on todennäköisesti merkittäviä luontoarvoja. He pyysivät palaamaan asiaan kun asiasta on näyttää ”jonkinlaisia mittauksia”. He eivät suoralta kädeltä tyrmänneet alueen mahdollista suojelemista, mikäli näyttöä luontoarvoista olisi.

”Tuntui käsittämättömältä, että paikalla käyneet MTK:n Säätiön tai Metsä Groupin toimihenkilöt eivät olleet itse huomanneet alueen ainutlaatuisuutta. Ilmeisesti he olivat ainoastaan olleet yhteydessä ELY-keskukseen, ja tiedustelleet alueen luontoarvoja. ELY-keskus oli tarkistanut Hertta-tietokannan, jossa ei ollut alueesta merkintöjä, ja paikalla käymättä vahvistanut, että alueella ei ollut luontoarvoja. ELY-keskuksesta kerrottiin, että heillä ei ole resursseja käydä paikan päällä tai muuten selvittää alueita, ja näin he arvioivat ne ainoastaan käyttäen tietokantoja.

Luimme internetistä MTK:n Säätiön toimintaperiaatteista. Verkkosivuillaan säätiö kertoo, että se pyrkii harjoittamaan metsätaloutta ”metsäluonnon omilla ehdoilla, yli sukupolvien ulottuvalla suunnittelujänteellä”. Koimme tietysti, että tässä oli räikeää ristiriitaa suunniteltujen hakkuuiden kanssa. ”

4. TARKISTIMME HAKKUUSERTIFIKAATIT

- Tarkistimme hakkuuoikeuden saaneen Metsä Groupin sertifiikaatin, joka oli PEFC. FSC-sertifionti kieltäisi vastaavanlaisten metsien hakkuun, kun taas PEFC-sertifionti ei kiellä. Tämä on aina hyvä tarkistaa, ja siihen voi vedota, jos FSC-sertifioitu puuntoimittaja on hakkaamassa kyseisen sertifiointin kieltämiä metsiä.
- Olimme yhteydessä MTK:n monimuotoisuuspäällikköön Markus Nissiseen ja informoimme häntä alueen luontoarvoista

5. OTIMME ALUEELTA VALOKUVIA JA ETSIMME APUA LUONTOJÄRJESTÖISTÄ

- Olimme yhteydessä Luonnonsuojeluliiton Salon yhdistykseen (Salon Seudun Luonnonsuojeluyhdistys), Maan Ystävien metsäryhmään sekä seuraaviin asiantuntijoihin: Olli Manninen Luonto-liitosta, Panu Kunttu WWF:stä ja Kimmo Syrjänen SYKE:stä.

Kaikilta näiltä tiedustelimme mahdollisuutta saada paikalle luontokartoittajaa/asiantuntijaa jotta saisimme tarvittavia mittauksia.

- Olimme yhteydessä myös Salon Luonnonmetsäsäätiöön ja Luonnonperintösäätiöön ja informoimme, että tällainen metsä on hakkuu-uhan alla ja lähetimme heille alueelta valokuvia.
- Olimme yhteydessä Varsinais-Suomen ELY:yn suuren "ikikuusen" osalta, sillä maisemallisesti tärkeät isot puut on suojeltu luonnonsuojelulain nojalla. ELY oli yhteydessä Metsä Groupiin ja suositteli puun suojelua, mutta ei kuitenkaan edellyttänyt sitä. Metsä Group ilmoitti, että puuta ei voi jättää kaatamatta, koska "se tulee kuitenkin sitten tuulesa kaatumaan".
- Salon Seudun Luonnonsuojeluyhdistyksen sekä Salon Luonnonmetsäsäätiön edustajat kävivät paikan päällä, mutta he eivät pystyneet kirjoittamaan luontoselvitystä.

*Kaikista näistä yhteydenotoista huolimatta vaikutti loppujen lopuksi siltä, että vaikka muutama asiantuntija oli luvannut tulla paikalle lähiaikoina, se ei tapahtuisi tarpeeksi nopeasti. Lopulta päädyimme siihen, että **luontoselvitys täytyy kustantaa paikalle itse.***

6. TILASIMME LUONTOSELVITYKSEN

- Olimme yhteydessä eri luontoselvitystä tarjoaviin yrityksiin. Useat heistä tarjosivat jonkinlaista alennusta kun kyseessä oli suojeluasia. Lopulta Silvestris Oy (<http://silvestris.fi/>) pääsi paikalle hyvin lyhyellä varoitusaajalla. Salon Luonnonmetsäsäätiö ilmoitti, että voisi osallistua luontoselvityksen kustannuksiin muutamalla sadalla eurolla.
- *Luontoselvitys valmistui parissa päivässä ja siinä todettiin metsän koostuvan kolmesta uhanalaisluokitellusta metsätyypistä: luonnontilaisesta vanhasta lehtomaisesta kankaasta, (erittäin uhanalainen EN) ja varttuneesta lehtomaisesta kankaasta (silmälläpidettävä NT) ja tuoreesta keskiravinteisesta lehdosta (vaarantunut VU). Lisäksi alueelta löytyi mm. kantopaalusammal *Calypogeia suecica* (erittäin uhanalainen EN), joka kuuluu Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin ja rakkosammal *Nowellia curvifolia* (silmälläpidettävä NT).*

7. LÄHETIMME SELVITYKSEN METSÄNOMISTAJILLE

- Lähetimme luontoselvityksen MTK:n Säätiölle sekä kaikille relevanteille yllä mainituille, luonnonsuojelua ajaville tahoille. Selvitys lähetettiin myös Metsä Groupin Janne Soimasuolle, sillä sen mukaan alueella oli myös luonnontilainen lähteikkö, joka on metsälain suojaama elinympäristö.
- MTK:n Säätiö ilmoitti tutustuvansa raporttiin.
- Luonnonperintösäätiö sekä Salon Luonnonmetsäsäätiö ilmoittivat, että mikäli metsää ei jostain syystä voitaisi suojella Metso-ohjelmassa, niin he olisivat valmiita neuvottelemaan alueen ostosta.

- Luontokartoitus osoitti, että metsä oli todella suojelun arvoinen, mutta ei niin että olisi laitonta silti avohakata sitä. Näissä tapauksissa päätös on kuitenkin loppujen lopuksi maanomistajan, ja siihen voi vain yrittää vaikuttaa.

8. TAITEILIJOITA, TOIMITTAJIA JA SOSIAALINEN MEDIA APUUN

- Paikalla kävi taiteilijaryhmä Helsingistä, ja alueelle perustettiin geokätkö, jossa oli tietoa tästä metsästä ja luonnon monimuotoisuuden suojelusta tarinan muodossa. Saimme vinkin luontoaiheisiin suuntautuneesta toimittajasta Salon Seudun Sanomissa, johon olimme yhteydessä ja toimittaja kuvaajineen tuli kirjoittamaan jutun lehteen.
- Teimme adressit.com:iin adressin, jossa vaadittiin metsän suojelua.
- Kuulimme usealta taholta ja varmistimme ELY-keskukselta, että MTK:n Säätiö oli pyytänyt metsästä Metso-selvitystä.
- Lokakuussa 2019 kuulimme iloksemme, että metsä liitettiin Metso-ohjelmaan!

VINKKEJÄ JA AJATUKSIA

- Tuntui, että sen jälkeen **kun alueelta saatiin virallinen luontoselvitys, pyörät todella lähtivät pyörimään ja meitä kuunneltiin aivan eri tavalla.** Näin sekä MTK säätiön, ELY-keskuksen kuin luonnonsuojelujärjestöjenkin taholta.
- Tuntui myös, että tavallisia ihmisiä, jotka eivät ole luontoasiantuntijoita, koskettaa jotenkin enemmän se, että koko metsätyyppi on uhanalainen, kuin joku siellä tavattu yksittäinen laji. Mielestäni tätä ei yleensä tuoda tarpeeksi esiin, ja siihen voisi vedota enemmän, etenkin kun tietoisuus biodiversiteetin vähenemisestä on nousussa.
- Tuntuu käsittämättömältä, että muissa yhteiskunnan projekteissa (kaivoksissa, tehtaissa, teissä yms.) täytyy tehdä luontoselvitykset ennen kuin alueita tuhotaan, mutta avohakkuulle ei tarvitse. Hakkuiden ollessa kyseessä on tarkalleen vain aktiivisten lähiseudun asukkaiden vastuulla, että luontoarvot huomataan. Jos aikaa on runsaasti, niitä voi lähteä selvittämään esimerkiksi Luonnonsuojeluliiton avustuksella, jos aikaa on vähän, voi joutua maksamaan selvitykset itse.

H. Haavisto, Salo, 2020